

СУЧАСНІ ПОГЛЯДИ НА ПРОЦЕС ВИКЛАДАННЯ БІОХІМІЇ У ВИЩІЙ ШКОЛІ (ЗА МАТЕРІАЛАМИ FEBS CONGRESS 2013–2014)

Проблеми викладання біохімії щорічно обговорюють на конгресах FEBS, що дозволяє додержуватись єдиної стратегії викладання. Особливості викладання біохімії на сьогодні тісно пов'язані з переходом системи освіти на принципи Болонської декларації. Так, на 38 Конгресі FEBS (Санкт-Петербург, 2013) U. Halm (Німеччина) у своїй доповіді “Болонський процес – що ми загубили і що ми пропустили” відмічає, що більшість викладачів його установи перед реформою була досить задоволена змістом “старих” курсів і результатами професійної підготовки студентів. Більшість студентів отримала PhD-ступені й була запрошена на роботу в провідні лабораторії світу. Метою запропонованого європейськими політиками Болонського процесу (який змінив програму отримання диплома на програму бакалаврату і магістрату) було скорочення часу навчання; зменшення “норми” (“ціни”) для відрахування з ВНЗ; введення модулів з великою кількістю тестів і контролів, що не дають можливості зрозуміти, чи є студенти підготовленими за даним предметом. Обраний шлях повинен був зробити молодих академіків такими, що відповідають вимогам ринку, зробити прозорість у навчанні й надати можливість змінювати місце навчання по всій Європі без загублення часу. Більшість університетських професорів Німеччини не схвалила рішення політиків, але ж процес реформації почався і його вже неможливо було зупинити. Зараз, після 5–6 років досвіду, можна визначити недоліки навчання, які можна скасувати при реформуванні. U. Halm підтримує курси навчання бакалаврів і магістрів, але ж їх реалізація повинна бути спланована краще. Треба модернізувати повний курс навчання, адаптувати нові винаходи й обладнання, зробити більш сучасними програму і план навчання. Щоб “освіжити” знання з предмета, мотивувати студентів, які наближаються до фіналу навчання, отримати впевненість у тому, що студенти в змозі узагальнити

вивчений матеріал, треба ввести фінальний іспит з деяких предметів. I. Leban (Словенія, Любляна) в доповіді “Болонська реформа – локально і глобально” зазначає, що реформа була оригінальним політичним рішенням, планом дії для економіки Європейського Союзу з метою зробити її більш конкурентною, що базується на знанні, здатною до економічного росту. Болонський процес – це, без сумніву, історія успіху, але ж автор є прихильником не революційних, а поступових змін для маленької країни Словенії. В латинській мові слово “*evolution*” означає “грунтовні зміни”, а в грецькій мові для визначення ґрунтовних змін існує термін “*catastrophe*”. I. Leban вважає, що “отримане знання” є необхідною умовою незалежності, але ж “академічний капіталізм” намагається “виставити” університети на ринок, де викладачі є найнятими робітниками, а університети – одним із видів бізнесу, що має за мету отримання максимальних прибутків і розподіл власності. Автор вважає, що існує небезпека закриття фахових підрозділів, плата на яких для кожного студента є високою. J. A. Tanner та ін. (університет, Гонг Конг) поділився досвідом використання різних стратегій викладання біохімії: інтеграції досвідного вивчення предметів з теоретичним; театралізовані інсценівки з біохімії для розвитку творчих здібностей і можливостей співробітництва та ін. На FEBS EMBO 2014 Conference в м. Парижі (Франція) певний інтерес викликали: доповіді N. Morris про використання новітніх технологій під час вивчення молекулярної біології, щоб зацікавити студентів; M. E. Caspersen – про те, що отримання більшої кількості вчених для вищої школи – це “троянські коні” й опортуністичні стратегії; H. Nowothy – про нові тенденції в науковій політиці в Європі.

Таким чином, досвід введення Болонського процесу в систему вищої освіти виявив досягнення і недоліки, що можуть бути скасовані при вдосконаленні реформи.